

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

- Nuorille hyvinvointia tuovien asioiden varmistaminen jokaiselle nuorelle (hyvä terveys, perhe, läheiset ja ystävät sekä harrastukset tai vapaa-ajanviettomahdollisuudet) monialaisen, alueellisen sekä paikallisen yhteistyön kautta.
- Nuorten syrjäytyminen estetään varhaisessa vaiheessa niin, että kuntien ennalta ehkäiseviä toimintamalleja tehostetaan tai jopa luodaan uusia mm. digitaalisia yhteisiä malleja ja toimintamenetelmiä.
- Kasvatetaan osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia demokratiakasvatuksen avulla sekä rakennetaan erilaisia vaikuttamismahdollisuuksia kaikille nuorille eri toimintaympäristöihin huolimatta siitä, missä nuori vaikuttaa.
- Opetetaan ja harjoitellaan arjenhallinnan taitoja sekä tunnetaitoja ja tuetaan nuoria niiden toteuttamisessa perheissä, koulussa ja vapaa-ajan toiminnoissa.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Nuorten mielestä yksi tärkeimmistä ratkaistavista haasteista on meneillään oleva ilmastonmuutos. Haasteiden selättämiseen tulee mahdollistaa ja varmistaa nuorisotyön henkilöstön täsmäosaaminen ja ammattitaidon ylläpitäminen koulutuksella ja työntekijäresursseilla, jotta työmenetelmät saadaan tehokkaiksi ja nuorten arkea paremmin tukeviksi (ympäristökasvatus, oikean tiedon äärelle ohjaaminen, keskustelu ja toivon luominen, yhteisölliset ja turvalliset tapahtumat, nuorten omien vaikutusmahdollisuuksien korostaminen).

Nuorten mielestä toinen tärkeimmistä ratkaistavista haasteista on meneillään oleva mielenterveyskriisi sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen. Nuorille tulee taata asuinpaikasta riippumatta monipuolisen ja turvallisen toiminnan mahdollistaminen, jossa on

huomioitu taloudellinen, psyykkinen, sosiaalinen ja fyysinen esteettömyys, syrjintään ja rasismiin puuttuminen ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laatiminen eri yksiköihin.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

- Nuoren hyvinvointia ja terveyttä lisäävä osallisuuden kokeminen tulee varmistaa jokaisen nuoren kohdalle. Koettu osallisuus nuorten omassa elämänpiirissä lisää tutkimustiedon mukaan nuorten hyvinvointia ja edistää heidän terveyttään. Nuoren hyvinvoinnin perustarpeisiin liittyvä osallisuuden kokemus ja hallinta omiin asioihin ja lähiyhteisöihin varmistetaan mahdollistamalla laajasti yhteisöllisiä ja turvallisia kokemuksia ja tukemalla nuorta aktiivisesti osalliseksi omaa arkea. Nuorisotyön ammatilliset työmenetelmät tukevat nuorta osallisuuden ja toimijuuden kokemuksissa ja niiden rakentamisessa / vahvistamisessa.
- Nuorten mahdollisuutta osallistua ja vaikuttaa heitä koskeviin asioihin tulee rakentaa paikkakuntaakohtaisesti, alueellisesti, valtakunnallisesti ja globaalisesti (mm. nuorten foorumit, nuorisovaltuustot, nuorisoasian työryhmät, kansainvälinen nuorisotyö jne.) huomioiden alueelliset ja maantieteelliset haasteet.

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

RESURSSIT

- Budjetoidaan nuorisotyön rahoitukset niin, jotta voidaan turvata laadukkaat nuorisotyön palvelut osana palveluverkostoa ja riittävä henkilöstömäärä (työntekijöiden hyvinvointi ja työturvallisuus).
- Huolehditaan henkilöstön ammattipätevyydestä, heidän kohdennetusta osaamisestaan (tehtäväkuvien kriteeristöt) ja mahdollisuudesta kehittyä työssään (täydennyskoulutusmahdollisuus).
- Suositus, joka tähtää nuorisoalan resurssien turvaamisen lisäksi sellaisten palveluiden ja rakenteiden säilyttämiseen ja lisäämiseen, jotka vaikuttavat nuorten hyvinvointiin.

PALVELUT

- Lakisääteisten palveluiden tuottaminen.
- Täsmäpalveluiden mahdollistaminen ajankohtaisten teemojen ympärille mm. mielenterveys- ja päihdepalvelut, väkivallan ehkäiseminen.
- Palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden turvaaminen eri alueille (mm. etsivä nuorisotyö).
- Tuotetaan ja vahvistetaan ennalta ehkäisevää matalan kynnyksen tukea nuorille paikkakuntaakohtaisesti.

TOIMINTAYMPÄRISTÖT

- Kunnallisen nuorisotyön erilaisten ja monipuolisten toimintaympäristöjen mahdollistaminen ja rakentaminen.

RAHOITUS

- Nuorisotyön ja –toiminnan rahoituksen tulee olla pitkäjänteistä ja pitkäkestoista. Hankerahoitusten tilalle pysyvämpi vaihtoehto (mm. etsivä nuorisotyön ja koulunuorisotyön vakinaistaminen).
- Pienten paikkakuntien resurssit ovat usein vaatimattomia – korvamerkittyä rahallista tukea pienten paikkakuntien nuorisotyöhön.

MONIALAINEN YHTEISTYÖ

- Tiiviin ja jatkuvan yhteistyön mahdollistaminen toimialojen ja hyvinvointialueiden kanssa, jotta varmistetaan poikkihallinnollinen, monialainen ja moniammatillinen osaaminen nuorten tueksi.

TYÖN DOKUMENTOINTI

- Valtakunnallisten työn dokumentointijärjestelmien rakentaminen ja niistä saatujen tulosten vaikuttavuuden ja näkyvyyden varmistaminen osaksi laatukriteereitä.
- Nuorisotyön menetelmien ja vaikuttavuuden arvioinnin jatkotyöstäminen tietopohjan, arvioinnin ja seurannan vahvistamiseksi (nuorilta itseltään kerättävän kokemustiedon laajempi hyödyntäminen ja kansainvälisten rajojen ylittävän tiedontuotannon vahvistaminen).

Painopisteet nuorisoalan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

- Nuorten sosiaalinen vahvistaminen: syrjäytymisen, osattomuuden ja yksinäisyyden ehkäiseminen.
- Yhdenvertaisuuden varmistaminen (teemoina mm. vähemmistöt, monimuotoisuus ja monikielisyys, syrjintä, tasa-arvo).
- Kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö.
- Nuorten mielenterveyden vahvistaminen ja mielen hyvinvoinnin taitojen kehittäminen.

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisoalan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

- Kaikille nuorille mahdollisuus kansainvälisiin kokemuksiin.
- Erialaisten kansainvälisten nuorisoalan verkostojen vahvistaminen ja toiminta niissä.
- Rauhantyö ja demokratiakasvatus.
- Ilmasto ja kestävä kehitys.

Muita näkemyksiä ohjelmasta

Ohjelman läpäisevinä teemoina nuorisopolitiikan poikkihallinnollisuus, alueellinen tasa-arvo ja syrjäseutujen nuorten aseman tukeminen.

Koski-Heikkinen Anne

Kuusamon kaupunki - Kasvatus- ja sivistyslautakunta (24.1.2024 § 21)

Kuusamon kaupunki